

Γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας [COM(2006)16 τελικό]

(2007/C 91/03)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη: τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 286,

το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ειδικότερα το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾, και ειδικότερα το άρθρο 41,

την αίτηση για γνωμοδότηση, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 28 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, που υπέβαλε στις 7 Δεκεμβρίου 2006 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

ΥΙΟΘΕΤΗΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αίτηση γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ

1. Η πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας ⁽³⁾ (εφεξής «η πρόταση») διαβιβάσθηκε από την Επιτροπή στον ΕΕΠΔ προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 45/2001/ΕΚ. Ο ΕΕΠΔ φρονεί ότι η παρούσα γνωμοδότηση θα πρέπει να αναφέρεται στο προοίμιο της απόφασης-πλαisiού.
2. Η επίσημη αίτηση γνωμοδότησης της Επιτροπής υποβλήθηκε κατόπιν των επαφών μεταξύ της γραμματείας του ΕΕΠΔ και των υπηρεσιών της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση EMPL), στα πλαίσια της κατάρτισης του ευρετηρίου για το 2007 ⁽⁴⁾. Μάλιστα, η πρόταση αυτή είναι μια από εκείνες οι οποίες παρουσιάζουν υψηλό ενδιαφέρον για τον ΕΕΠΔ από το χαρτοφυλάκιο της Γενικής Διεύθυνσης EMPL. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συμμετείχε σε ακρόαση που οργάνωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις 23 Νοεμβρίου 2006, και υπέβαλε κάποιες προκαταρκτικές παρατηρήσεις για την πρόταση. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για αυτή την αίτηση και αναμένει να ζητηθεί εγκαίρως η γνώμη του στο μέλλον όσον αφορά άλλες προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων στους τομείς της κοινωνικής ασφάλειας και της απασχόλησης, και ιδιαίτερα εκείνους που αναφέρονται στο ευρετήριο του.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 166 της 30.4.2004, σ. 1.

⁽⁴⁾ Το Δεκέμβριο κάθε έτους, ο ΕΕΠΔ δημοσιεύει ένα ευρετήριο των προτεραιοτήτων του για το ερχόμενο έτος στον τομέα των αιτήσεων γνωμοδότησης. Απαριθμεί τις πιο κρίσιμες προτάσεις της Επιτροπής, για τις οποίες ενδέχεται να απαιτηθεί επίσημη αντίδραση του ΕΕΠΔ. Σε όσες προτάσεις αναμένεται να έχουν έντονη επίδραση στην προστασία δεδομένων, δίδεται υψηλή προτεραιότητα. Το ευρετήριο του ΕΕΠΔ για το 2007 είναι διαθέσιμο στον ιστοχώρο του ΕΕΠΔ www.edps.europa.eu

Το πλαίσιο της πρότασης

3. Η πρόταση καθορίζει τη διαδικασία εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29 Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας. Μάλιστα, οι νέοι κανόνες συντονισμού στον τελευταίο αυτό κανονισμό δεν μπορούν να εφαρμοστούν μέχρι να εγκριθεί η τρέχουσα πρόταση, που καθορίζει τα αντίστοιχα μέτρα εφαρμογής⁽¹⁾. Επομένως, η πρόταση θα αξιολογηθεί από κοινού με το βασικό κανονισμό στον οποίο βασίζεται. Ως προς το σημείο αυτό, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο ΕΕΠΔ δεν έχει εκφέρει τη γνώμη του σχετικά με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004, δεδομένου ότι η αντίστοιχη πρόταση της Επιτροπής εγκρίθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 1999⁽²⁾, προτού τεθεί σε ισχύ ο κανονισμός αριθ. 45/2001/ΕΚ.
4. Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό και στην απλούστευση των υπαρχόντων κανόνων, κυρίως ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας και βελτιώνοντας τις μεθόδους ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ τους.
5. Η παρούσα πρόταση έχει ευρύ πεδίο εφαρμογής, όσον αφορά τόσο τους πολίτες τους οποίους αφορά όσο και τους τομείς τους οποίους καλύπτει. Αφενός, καλύπτει όλους τους πολίτες της ΕΕ που είναι ασφαλισμένοι στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας (άρα περιλαμβάνει τους ανέργους), υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν διασυννοιακά στοιχεία. Αφ' ετέρου, ισχύει για τεράστιο αριθμό τομέων της κοινωνικής ασφάλειας: παροχές ασθένειας, παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας· παροχές αναπηρίας· συντάξεις γήρατος και επιζώντος· παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες· επιδόματα θανάτου· παροχές ανεργίας· πρόωρες συντάξεις· οικογενειακές παροχές.
6. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόταση αυτή στο βαθμό που αποσκοπεί να ευνοήσει την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών και να βελτιώσει το επίπεδο ζωής και τις συνθήκες απασχόλησης των πολιτών της ΕΕ που μετακινούνται εντός της Ένωσης.
7. Οι διατάξεις για την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την κοινωνική ασφάλεια αποτελούν μείζον μέρος της πρότασης. Πράγματι, η κοινωνική ασφάλεια δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς την επεξεργασία διαφόρων ειδών προσωπικών δεδομένων, σε πολλές περιπτώσεις ευαίσθητης φύσεως. Επιπλέον, η ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων σχετικά με την κοινωνική ασφάλεια μεταξύ διαφόρων κρατών μελών είναι φυσική συνέπεια μιας Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου οι πολίτες κάνουν όλο και περισσότερο χρήση του δικαιώματός τους στην ελεύθερη κυκλοφορία.
8. Ωστόσο, είναι επίσης απαραίτητο αυτή η αυξημένη ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών των κρατών μελών, ενόσω παρέχει καλύτερες συνθήκες ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων, να εξασφαλίζει και ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων, και έτσι να γυγιάται ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα της ΕΕ. Συναφώς, ο ΕΕΠΔ σημειώνει με ικανοποίηση ότι και η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή («ΕΟΚΕ»), στη γνώμη που εξέφρασε για την πρόταση στις 26 Οκτωβρίου 2006, επισήμανε την ανάγκη να εξασφαλισθεί επαρκής προστασία των προσωπικών δεδομένων, ιδίως εν όψει της ενίοτε ευαίσθητης φύσης των επίδικων δεδομένων⁽³⁾.

Βασικά σημεία της γνωμοδότησης

9. Η γνώμη του ΕΕΠΔ ζητήθηκε σχετικά με την πρόταση κανονισμού περί εφαρμογής. Ωστόσο, όπως αναφέρεται ανωτέρω, ο κανονισμός εφαρμογής δεν μπορεί να αξιολογηθεί χωριστά από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004, ο οποίος καθορίζει τη βασική αρχή του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όσον αφορά και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επομένως, ο ΕΕΠΔ κατά τη γνωμοδότησή του θα λάβει υπόψη το πλαίσιο που καθορίζεται από τον τελευταίο κανονισμό. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ θα εστιάσει τις υποδείξεις του στα ζητήματα εκείνα για τα οποία ο νομοθέτης του κανονισμού εφαρμογής έχει ακόμα περιθώρια ελιγμών.

⁽¹⁾ Επί του παρόντος, οι κανόνες καθορίζονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, ΕΕ L 149 της 5.7.1971, σ. 2-50, και τον εκτελεστικό του κανονισμό, Κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου της ΕΕ L 74, 27.3.1972, σ. 1-83.

⁽²⁾ ΕΕ C 38 της 12.2.1999, σ. 10.

⁽³⁾ Γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ΕΕ C 324 της 30.12.2006, σ. 59.

10. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η πρόταση, πέραν του ότι έχει ευρύ πεδίο εφαρμογής, είναι επίσης πολύ σύνθετη, εφόσον θεσπίζει λεπτομερείς, και μερικές φορές τεχνικές, διατάξεις για τις διάφορες περιστάσεις, μηχανισμούς και περιορισμούς κατά το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας. Επομένως, κατά την ανάλυση της πρότασης, ο ΕΕΠΔ δεν θα ασχοληθεί χωριστά με όλες τις διατάξεις, αλλά θα υιοθετήσει μια οριζόντια προσέγγιση, εστιάζοντας στις αρχές προστασίας των δεδομένων που είναι κρίσιμες για την πρόταση.
11. Βάσει αυτής της προσέγγισης, η παρούσα γνωμοδότηση στοχεύει να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση προς τη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων, αλλά και την αποδοτικότητα των προτεινόμενων μέτρων, προλαμβάνοντας και αντιμετωπίζοντας τα ζητήματα που μπορούν να προκύψουν κατά τη στιγμή της εφαρμογής στα εθνικά νομικά συστήματα. Στην παρούσα γνωμοδότηση, ο ΕΕΠΔ θα προσδιορίσει αρχικά το συναφές νομικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων, και εν συνεχεία θα εξετάσει την εφαρμογή των συναφών αρχών προστασίας δεδομένων στην πρόταση. Στα συμπεράσματα, ο ΕΕΠΔ θα υπογραμμίσει τα κύρια ευρήματα και τις συστάσεις του.

II. ΤΟ ΣΥΝΑΦΕΣ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

12. Στα πλαίσια της πρότασης, τα προσωπικά δεδομένα των ασφαλισμένων υποβάλλονται συνήθως σε επεξεργασία από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, και έτσι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46/ΕΚ περί προστασίας των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών (εφεξής «η οδηγία»). Στον περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων στον οποίο τα προσωπικά δεδομένα των ασφαλισμένων θα υποβληθούν σε επεξεργασία από τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας, υπόκεινται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001⁽¹⁾ σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Αυτό θα συνέβαινε, για παράδειγμα, στην περίπτωση που υποβάλλονται σε επεξεργασία προσωπικά δεδομένα που αφορούν υπαλλήλους της ΕΕ⁽²⁾. Επομένως, το τρέχον νομικό πλαίσιο περί προστασίας δεδομένων προβλέπει εναρμονισμένο επίπεδο προστασίας σε όλη την ΕΕ.
13. Η τρέχουσα πρόταση θα στηριχθεί σε αυτό το εναρμονισμένο πλαίσιο. Ωστόσο, οι εθνικές νομοθεσίες για την εφαρμογή της οδηγίας δεν είναι πλήρως ομοιόμορφες και μπορεί να υπάρχουν ακόμα κάποιες αποκλίσεις μεταξύ των εθνικών νόμων προστασίας δεδομένων. Είναι επομένως πολύ σημαντικό ο νομοθέτης να το λάβει αυτό υπόψη, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προτεινόμενα μέτρα συμμορφώνονται πλήρως με αυτό το πλαίσιο και λαμβάνουν υπόψη αυτές τις ενδεχόμενες διαφορές.
14. Επιπλέον, η αυξημένη διασυνοριακή ανταλλαγή δεδομένων θα απαιτήσει καλύτερο συντονισμό των εθνικών διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Κατά τούτο, ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει το άρθρο 77 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004. Η διάταξη αυτή ρητά αναφέρει ότι τα προσωπικά δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία δυνάμει του κανονισμού, καθώς και των κανόνων εφαρμογής του, θα διαβιβάζονται σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων.
15. Το άρθρο 77 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 παρέχει επίσης καθοδήγηση σχετικά με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο περί προστασίας δεδομένων σε περίπτωση που γνωστοποιούνται δεδομένα μεταξύ των αρμόδιων αρχών διαφορετικών κρατών μελών, αναφέροντας ότι η γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων από ένα κράτος μέλος σε άλλο υπόκειται στη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων του πρώτου, του κράτους μέλους διαβίβασης. Αντίθετα, κάθε γνωστοποίηση από την αρχή ή τον φορέα του κράτους που έλαβε τα δεδομένα καθώς και η αποθήκευση, η τροποποίηση και η καταστροφή τους από αυτό το κράτος μέλος, υπόκεινται στη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων του κράτους μέλους που τα λαμβάνει. Αυτή η διάταξη συμφωνεί με τη διάταξη περί εφαρμοστέου εθνικού δικαίου που καθορίζεται στο άρθρο 4 τα ης οδηγίας.
16. Στην πρόταση, γίνεται αναφορά στις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων στην αιτιολογική σκέψη 3, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 2. Το σημείο 3, χονδρικά, αναφέρει ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να έχουν όλες τις εγγυήσεις που προβλέπονται από τις κοινοτικές διατάξεις τις σχετικές με την προστασία προσωπικών δεδομένων, ενώ το άρθρο 3 παράγραφος 2 αναφέρεται στην άσκηση των δικαιωμάτων πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα και διόρθωσής τους.

⁽¹⁾ Εφόσον οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 αντανακλούν εκείνες που περιέχει η οδηγία 95/46/ΕΚ, χάρην ευκολίας του αναγνώστη η παρούσα γνωμοδότηση θα αναφερθεί μόνο στα σχετικά άρθρα της τελευταίας οδηγίας και όχι στις αντίστοιχες διατάξεις του προηγούμενου κανονισμού.

⁽²⁾ Για παράδειγμα, το άρθρο 15 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 και το άρθρο 18 της τρέχουσας πρότασης εξετάζουν την περίπτωση των μεταφορών των στοιχείων ταυτότητας σχετικά με τους βοήθητικούς υπαλλήλους.

17. Ο ΕΕΠΔ συμφωνεί ότι μια νομική πράξη για την εφαρμογή ενισχυμένης επεξεργασίας και γνωστοποιήσεων προσωπικών δεδομένων απαιτείται να υπενθυμίζει σαφώς και ρητά το εφαρμοστέο πλαίσιο περί προστασίας δεδομένων. Σε αυτή την προοπτική, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι μια γενική αναφορά στις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων θα πρέπει όχι μόνο να περιέχεται στο αιτιολογικό του κανονισμού, αλλά να γίνεται ρητά και στις διατάξεις του (για παράδειγμα, στο άρθρο 3). Η γενική αυτή διάταξη δεν αποκλείει τη δυνατότητα άλλες διατάξεις, όπως εκείνες που περιέχει τώρα το άρθρο 3 παράγραφος 2, να αντιμετωπίσουν περαιτέρω πιο ειδικά ζητήματα σχετικά με τη συγκεκριμένη εφαρμογή των αρχών προστασίας δεδομένων στα πλαίσια του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (βλ. παρακάτω, σημεία 36-38).

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΑΡΧΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Περιορισμός του σκοπού

18. Μια από τις βασικές αρχές του δικαίου προστασίας δεδομένων είναι ότι τα προσωπικά δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία μόνο για το σκοπό για τον οποίο συλλέχθηκαν ή για κάποιον συμβατό σκοπό [άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας]. Η πρόταση δεν περιλαμβάνει γενική διάταξη περιορισμού του σκοπού (¹). Ωστόσο, η γενική προσέγγιση της πρότασης είναι ότι προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται για έναν από τους σκοπούς της κοινωνικής ασφάλειας (σύνταξη, επίδομα αναπηρίας, ανεργίας κ.λπ.) υποβάλλονται σε επεξεργασία και γνωστοποιούνται περαιτέρω στις αρχές άλλων κρατών μελών για τον ίδιο σκοπό. Επομένως, οι περισσότερες λειτουργίες επεξεργασίας που προβλέπει η πρόταση αφορούν προσωπικά δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τον ίδιο ή κάποιο συμβατό σκοπό. Αυτό συμβαίνει επίσης με τη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στα πλαίσια της γνωστοποίησης δεδομένων για την είσπραξη απαιτήσεων ή αχρεωστήτων παροχών (άρθρο 73).
19. Ωστόσο, σε άλλες περιστάσεις, όπως στην περίπτωση της συνεργασίας μεταξύ οικονομικών εφοριών (αιτιολογική σκέψη 14), δεδομένα κοινωνικής ασφάλειας ίσως να είναι απαραίτητα και για άλλους λόγους πέραν της κοινωνικής ασφάλειας. Σε αυτή την περίπτωση, εξαιρέσεις από την αρχή του περιορισμού του σκοπού θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν δυνάμει του άρθρου 13 της οδηγίας, σε ειδικές περιστάσεις και υπό την προϋπόθεση ότι είναι απαραίτητες και βασίζονται σε νομοθετικά μέτρα, είτε σε εθνικό είτε σε κοινοτικό επίπεδο. Σε αυτό το πλαίσιο, ο νομοθέτης μπορεί να εξετάσει εάν στην πρόταση θα αναφερθεί συγκεκριμένα στους όρους υπό τους οποίους τα δεδομένα κοινωνικής ασφάλειας μπορούν να υποβληθούν σε επεξεργασία για διαφορετικό σκοπό.
20. Εν όψει των ανωτέρω, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η πρόταση σέβεται τις βασικές διατάξεις προστασίας δεδομένων σχετικά με τον περιορισμό του σκοπού. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η απαγόρευση χρησιμοποίησης προσωπικών δεδομένων για άλλους λόγους πέραν της κοινωνικής ασφάλειας προκύπτει από την εφαρμοστέα νομοθεσία προστασίας δεδομένων, η οποία επιτρέπει εξαιρέσεις σε αυτή τη γενική αρχή μόνο υπό ειδικές και αυστηρές προϋποθέσεις.

Αναλογικότητα στα επεξεργασμένα δεδομένα, αρμόδια όργανα και περίοδοι αποθήκευσης

21. Σύμφωνα με τις αρχές περί προστασίας δεδομένων, τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να είναι επαρκή, σχετικά με την περίπτωση και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς της συλλογής ή της περαιτέρω επεξεργασίας των [άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας]. Στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, αυτό σημαίνει ότι κάθε φορά γνωστοποιούνται μόνο τα δεδομένα που είναι απαραίτητα και ανάλογα προς το σκοπό.
22. Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται ορθώς στο άρθρο 2.1 της πρότασης, το οποίο προβλέπει ότι οι φορείς των κρατών μελών διαβιβάζουν μεταξύ τους όλα τα δεδομένα που χρειάζονται για τη θεμελίωση και τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των ασφαλισμένων. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι η εκτίμηση περί του ποια προσωπικά δεδομένα χρειάζονται μπορεί να ποικίλλει ελαφρώς ανάλογα με το είδος της επίδικης παροχής. Για παράδειγμα, το είδος προσωπικών πληροφοριών που απαιτείται για παροχές ασθένειας θα είναι διαφορετικό από τις πληροφορίες που απαιτούνται για συντάξεις γήρατος. Οι πληροφορίες που διαβιβάζουν οι αρχές των κρατών μελών δεν πρέπει να υπερβαίνουν το αναγκαίο για τα επίδικα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις του ασφαλισμένου στη συγκεκριμένη περίπτωση.

(¹) Η ΕΟΚΕ στη γνώμη της επισήμανε αυτό το ζήτημα, εκφράζοντας τη δυσaréσκειά της για την απουσία μιας διάταξης «που να απαγορεύει αυστηρά τη χρήση αυτών των δεδομένων για λόγους άλλους πέραν της κοινωνικής ασφάλειας», όπως το τρέχον άρθρο 84 παράγραφος 5 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ.1408/71. Γνώμη ΕΟΚΕ, σημείο 4.10.2.

23. Πρέπει επίσης να ισχύσει αναλογικότητα όσον αφορά τον αριθμό των αρμόδιων οργάνων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, καθώς και τις λεπτομέρειες και το χρόνο αποθήκευσης των προσωπικών δεδομένων. Μόνο οι αρμόδιες αρχές και φορείς θα έχουν πρόσβαση στα δεδομένα κοινωνικής ασφάλειας, και τα δεδομένα αυτά δεν θα αποθηκεύονται —σε μορφή που να επιτρέπει την ταυτοποίηση του ενδιαφερομένου— για περισσότερο χρόνο απ' όσο είναι απαραίτητο για το σκοπό της επεξεργασίας [άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της οδηγίας].
24. Όσον αφορά τον αριθμό των αρχών και των φορέων που έχουν πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα των ασφαλισμένων, το άρθρο 83 της πρότασης δημιουργεί μια δημόσια βάση δεδομένων, όπου απαριθμούνται οι αρμόδιοι οργανισμοί για κάθε κράτος μέλος. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η πρόταση αφήνει στα κράτη μέλη την ευελιξία να αποφασίσουν εάν τα προσωπικά δεδομένα γνωστοποιούνται μέσω ενός κεντρικού σημείου πρόσβασης σε κάθε κράτος μέλος ή απευθείας προς την αρμόδια αρχή ή οργανισμό (άρθρο 2.3). Επιπλέον, σε κάθε κράτος μέλος είναι δυνατό να ορισθούν πολλοί οργανισμοί, μερικοί από τους οποίους μπορούν να αναπτύσσουν δραστηριότητες σε περιφερειακό επίπεδο.
25. Όσον αφορά την περίοδο αποθήκευσης προσωπικών δεδομένων, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι στα πλαίσια της κοινωνικής ασφάλειας, η δοκιμασία της αναλογικότητας μπορεί να οδηγήσει σε πολύ διαφορετικά αποτελέσματα, ανάλογα με τον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας που καλύπτεται. Για παράδειγμα, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που αφορούν παροχές ασθένειας είναι συνήθως απαραίτητη για μικρότερη χρονική περίοδο απ' ό,τι στην περίπτωση των συντάξεων, οι οποίες είναι παροχές που αναμένεται να παρέχονται για μεγαλύτερη περίοδο. Η περίοδος αποθήκευσης των προσωπικών δεδομένων εξαρτάται επίσης από το είδος του φορέα που τα επεξεργάζεται. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των κεντρικών σημείων πρόσβασης, αυτό θα σήμαινε ότι τα προσωπικά δεδομένα διαγράφονται μόλις γνωστοποιηθούν περαιτέρω στον αρμόδιο φορέα. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να είναι σαφές ότι τα προσωπικά δεδομένα θα πρέπει να διαγράφονται ή να καθίστανται ανώνυμα μόλις πάψουν να είναι πλέον απαραίτητα για το σκοπό για τον οποίο συλλέχθηκαν ή υποβλήθηκαν σε επεξεργασία.
26. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις εκτιμήσεις, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι σε ένα τέτοιο σύνθετο σύστημα, με το οποίο τα προσωπικά δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία και διαβιβάζονται περαιτέρω μέσω ενός ασύμμετρου δικτύου οργανισμών, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να εξασφαλισθεί ότι τα προσωπικά δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τις αρμόδιες αρχές για μια αναλογική χρονική περίοδο, και να αποφευχθούν οι αλληλοεπικαλύψεις των βάσεων δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η βάση δεδομένων που ορίζεται στο άρθρο 83 θα συμβάλει ώστε τα απαραίτητα προσωπικά δεδομένα να διαβιβάζονται μόνο στις αρμόδιες αρχές σε κάθε ειδική περίπτωση. Ωστόσο, στην τρέχουσα πρόταση θα μπορούσαν να προστεθούν περαιτέρω διευκρινίσεις για τις μορφές της γνωστοποίησης και της αποθήκευσης των δεδομένων, όπως έχει κάνει ήδη η Επιτροπή σε άλλες προτάσεις⁽¹⁾. Σε αυτό το πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι μια κάποια εναρμόνιση των περιόδων αποθήκευσης όχι μόνο θα προστάτευε το δικαίωμα των πολιτών στην προστασία προσωπικών δεδομένων, αλλά θα ενίσχυε και την αποδοτικότητα του συντονισμού μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών των διαφόρων κρατών μελών.

Νόμιμοι λόγοι για την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων

27. Η πρόταση καθιερώνει μια ποικιλία μηχανισμών, σύμφωνα με τους οποίους προσωπικά δεδομένα που αφορούν τους ασφαλισμένους μεταφέρονται μεταξύ των αρμόδιων φορέων των διαφόρων κρατών μελών. Αυτές οι ανταλλαγές προσωπικών δεδομένων μπορούν να διαιρεθούν σε δύο ευρείες κατηγορίες: εκείνες που γίνονται βάσει αιτήματος του ενδιαφερομένου, και εκείνες που διενεργούνται αυτοδικαίως, συνήθως μεταξύ τρίτων (αρμόδιοι φορείς, εργοδότες), χωρίς κάποια ιδιαίτερη αίτηση του ενδιαφερομένου. Σε πολλές περιπτώσεις, οι σχετικοί φορείς επεξεργάζονται και διαβιβάζουν ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως δεδομένα σχετικά με την κατάσταση της υγείας.
28. Όλες αυτές οι δραστηριότητες επεξεργασίας οφείλουν να τηρούν τις προϋποθέσεις περί προσωπικών δεδομένων που καθορίζονται στην οδηγία: οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς και οι εργοδότες μπορούν να επεξεργαστούν τα προσωπικά δεδομένα μόνο βάσει της συγκατάθεσης του ενδιαφερομένου ή κάποιας άλλης νόμιμης βάσης, όπως η συμμόρφωση με νομική υποχρέωση ή επιτέλεση ενός έργου που συνδέεται με το δημόσιο συμφέρον ή την άσκηση επίσημης εξουσίας (άρθρο 7, στοιχεία α, γ και ε της οδηγίας). Αυστηρότερες προϋποθέσεις ισχύουν για τα ευαίσθητα δεδομένα, δηλ. προσωπικά δεδομένα που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τις πολιτικές απόψεις, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικάτα, την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή (άρθρο 8 της οδηγίας).

⁽¹⁾ Ένα πρόσφατο παράδειγμα αυτών των διατάξεων μπορεί να βρεθεί στην πρόταση της Επιτροπής για κανονισμό του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής (COM(2005) 649 τελικό). Ειδικότερα, το άρθρο 46 της πρότασης προβλέπει υποχρέωση των κεντρικών εθνικών αρχών να διαγράφουν τις πληροφορίες — που έχουν λάβει από τις αρχές άλλων κρατών μελών — αμέσως μόλις τις διαβιβάσουν στον αρμόδιο εθνικό φορέα. Επιπλέον η παράγραφος 3 καθορίζει ρητή απαγόρευση αποθήκευσης των πληροφοριών που μεταβιβάζονται βάσει του κανονισμού για διάστημα μεγαλύτερο από το αναγκαίο για το σκοπό της γνωστοποίησης και σε καμία περίπτωση για περισσότερο από 1 έτος. Βλ. επίσης τη γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση αυτή, ΕΕ C 242 της 7.10.2006, σημεία 45-49.

29. Εν όψει των ανωτέρω, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι οι διατάξεις της πρότασης μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί ότι θεσπίζουν νομική υποχρέωση — σύμφωνα με το άρθρο 7 στοιχείο γ) της οδηγίας — επεξεργασίας και γνωστοποίησης δεδομένων κοινωνικής ασφάλειας, στο μέτρο που αυτή η υποχρέωση είναι ειδική. Επομένως, στις περιπτώσεις όπου η πρόταση θεσπίζει σαφή υποχρέωση επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, οι πράξεις επεξεργασίας εκ μέρους των αρμόδιων εθνικών φορέων και των εργοδοτών θα μπορούσαν να βασιστούν στο άρθρο 7 στοιχείο γ) της οδηγίας. Αντίθετα, όπου αυτή η νομική υποχρέωση δεν θεσπίζεται άμεσα από την πρόταση, η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων θα βασιστεί είτε σε μια εθνική (μη-εναρμονισμένη) ειδική νομική υποχρέωση, είτε σε διαφορετική νομική βάση.
30. Το άρθρο 7.ε της οδηγίας επιτρέπει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων όταν είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση έργου δημοσίου συμφέροντος ή εμπιπτοντος στην άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο της επεξεργασίας ή στον τρίτο στον οποίο ανακοινώνονται τα δεδομένα. Αυτό θα συνέβαινε όταν ο φορέας επεξεργάζεται δεδομένα βάσει των καθηκόντων του ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που απορρέει από μια γενική — εθνική ή κοινοτική — νομική διάταξη, και όχι βάσει ειδικής νομικής υποχρέωσης. Στην περίπτωση αυτή, ισχύει το δικαίωμα αντίρρησης σύμφωνα με το άρθρο 14 στοιχείο α) της οδηγίας.
31. Η χρήση της συγκατάθεσης ως νόμιμου λόγου, βάσει του άρθρου 7.α της οδηγίας, έχει περιορισμένο πεδίο όσον αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τις δημόσιες αρχές ή σε σχέσεις απασχόλησης, δεδομένου ότι η συγκατάθεση μπορεί να κριθεί ως ελεύθερη — σύμφωνα με το άρθρο 2 η της οδηγίας — μόνο εάν υπάρχουν βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις για τον ενδιαφερόμενο.
32. Όσον αφορά την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων (άρθρο 8 της οδηγίας), ισχύουν εκτιμήσεις παρόμοιες με εκείνες που έγιναν στις προηγούμενες παραγράφους. Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι υποχρεώσεις που προέρχονται από το εργατικό δίκαιο [άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας], περαιτέρω παρεκκλίσεις (άρθρο 8 παράγραφος 4) ή τη συγκατάθεση [άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α)] δύναται να αποτελούν επαρκείς νόμιμους λόγους για την επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων κοινωνικής ασφάλειας. Στην περίπτωση αυτή, ίσως να απαιτούνται ειδικά μέτρα προστασίας — όπως τεχνικά μέτρα διαχωρισμού.
33. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι όσο σαφέστερα η πρόταση θεσπίζει ειδικές νομικές υποχρεώσεις των αρμόδιων φορέων και των εργοδοτών να επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα, τόσο ευκολότερη και αποδοτικότερη θα είναι η εφαρμογή της στα κράτη μέλη, όσον αφορά τη συμμόρφωση με τους εθνικούς νόμους περί προστασίας δεδομένων που απορρέουν από την οδηγία. Γι' αυτό ο ΕΕΠΔ, χωρίς να εισέλθει στις λεπτομέρειες των διάφορων συγκεκριμένων μηχανισμών που καθορίζει η πρόταση, συνιστά στο νομοθέτη της ΕΕ να μεριμνήσει ώστε κάθε προτεινόμενος μηχανισμός επεξεργασίας και γνωστοποίησης προσωπικών δεδομένων να βασίζεται σαφώς σε ειδική νομική υποχρέωση που θεσπίζεται άμεσα από την πρόταση ή σε άλλους νόμιμους λόγους επεξεργασίας σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 της οδηγίας.

Πληροφορίες για τους ασφαλισμένους

34. Είναι ουσιώδους σημασίας να ενημερώνονται επαρκώς οι ενδιαφερόμενοι για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων και για τα δικαιώματά τους, όπως προβλέπει η παράγραφος IV της οδηγίας 95/46. Αυτό είναι ακόμα σημαντικότερο όταν τα προσωπικά δεδομένα τα επεξεργάζονται πολλές αρχές σε διαφορετικά κράτη μέλη και επομένως δημιουργείται κίνδυνος να μην είναι σαφές στους ενδιαφερομένους ποιος επεξεργάζεται τα προσωπικά τους δεδομένα, για ποιους σκοπούς, και πώς μπορούν να επιβάλουν την τήρηση των δικαιωμάτων τους.
35. Ως προς το σημείο αυτό, ο ΕΕΠΔ υποστηρίζει σθεναρά μια προσέγγιση βασισμένη στην πρόληψη: να παρέχεται στους ενδιαφερομένους λεπτομερής και έγκαιρη πληροφόρηση, με σκοπό να διευκρινίζεται τόσο η χρήση των πληροφοριών που συλλέγονται όσο και τα δικαιώματά τους. Κατά τούτο, ο ΕΕΠΔ όχι μόνο προσυπογράφει την έκκληση που απηύθυνε η ΕΟΚΕ ⁽¹⁾ να βελτιωθεί η πληροφόρηση μεταξύ όλων των δυνητικών χρηστών του κανονισμού, αλλά και καλεί το νομοθέτη να προσθέσει ρητή αναφορά στην ανάγκη να παρέχονται στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα ειδικές και επαρκείς πληροφορίες για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων. Αυτό θα μπορούσε να γίνει με τροποποίηση του άρθρου 19 (*Ενημέρωση των ασφαλισμένων*) προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι στους ασφαλισμένους παρέχονται οι απαραίτητες πληροφορίες.

⁽¹⁾ Γνώμη ΕΟΚΕ, σημείο 1.11.

Δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων

36. Τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων είναι ιδιαίτερα κρίσιμα στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, δεδομένου ότι επιτρέπουν στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διατηρήσουν τον έλεγχο των (ευαίσθητων) δεδομένων τους, να εξασφαλίσουν την ακρίβειά τους και να ελέγξουν τις πληροφορίες βάσει των οποίων λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις και χορηγούνται παροχές. Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο σε διασυνοριακό πλαίσιο, όπου το περιθώριο λάθους κατά τη γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων ενδέχεται να είναι υψηλότερο λόγω της ανάγκης να μεταφράζονται οι πληροφορίες. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι, αν οι πληροφορίες είναι ακριβέστερες συνεπεία της επιβολής των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, αυτό ωφελεί όχι μόνο τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, αλλά και τους αρμόδιους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλειας.
37. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει ιδιαίτερη ικανοποίηση για το άρθρο 3.2 της πρότασης, που αναφέρει ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται στα σχετικά πρόσωπα το δικαίωμα πρόσβασης και διόρθωσης αυτών των δεδομένων, τηρουμένων των κοινοτικών διατάξεων περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ προτείνει η διάταξη αυτή να συμπληρωθεί με μια ευρύτερη αναφορά στα δικαιώματα όλων των υποκειμένων των δεδομένων, περιλαμβανομένου του δικαιώματος αντίρρησης (άρθρο 14 της οδηγίας 95/46) και των μέτρων προστασίας σχετικά με τις αυτοματοποιημένες ατομικές αποφάσεις (άρθρο 15 της οδηγίας 95/46).
38. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συνιστά η πρόταση να λαμβάνει δεόντως υπόψη την ανάγκη να διευκολυνθεί η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων σε διασυνοριακό πλαίσιο. Πράγματι, τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα θα πρέπει να επιβάλουν την τήρηση των δικαιωμάτων τους σε μια κατάσταση στην οποία τα προσωπικά τους δεδομένα προέρχονται από διαφορετικές αρχές δύο ή περισσότερων χωρών. Επομένως, σε τέτοιες περιπτώσεις θα ήταν ευκαταίο τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων να μπορούσαν επίσης να ασκηθούν απευθείας μέσω της αρμόδιας αρχής που λαμβάνει τα προσωπικά δεδομένα από άλλα κράτη μέλη. Αυτό θα σήμαινε ότι η αρμόδια αρχή που είναι σε άμεση επαφή με τον ασφαλισμένο καλείται να ενεργήσει ως μόνο κέντρο ελέγχου όχι μόνο όσον αφορά τις παροχές κοινωνικής ασφάλειας, αλλά και όσον αφορά όλα τα προσωπικά δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε σχέση με τις εν λόγω παροχές. Ο ασφαλισμένος θα ήταν εν συνεχεία σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων του/της μέσω της αρμόδιας αρχής ανεξάρτητα από την προέλευση των δεδομένων. Γι' αυτό, ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη να εξετάσει αυτή την δυνατότητα, λαμβάνοντας υπόψη και τα παραδείγματα που δίνουν ήδη άλλες προτάσεις της Επιτροπής⁽¹⁾.

Μέτρα ασφαλείας

39. Στην πρόταση, η ασφάλεια κατά την επεξεργασία των δεδομένων έχει ιδιαίτερη σημασία σε σχέση με την πιο διαδεδομένη χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων από τις δημόσιες υπηρεσίες των διάφορων κρατών μελών. Επιπλέον, η διαβίβαση στις περισσότερες περιπτώσεις περιλαμβάνει ευαίσθητα δεδομένα και, όπως επισημαίνει η ΕΟΚΕ, για το λόγο αυτό είναι ακόμα σημαντικότερο «να εξασφαλίζεται ότι αυτά τα δεδομένα είναι δεόντως ασφαλή και δεν είναι δυνατό να πέσουν σε λάθος χέρια»⁽²⁾.
40. Συναφώς, ο ΕΕΠΔ εκφράζει ικανοποίηση για το άρθρο 4 της πρότασης, το οποίο αναφέρει ότι η γνωστοποίηση δεδομένων μεταξύ των συναφών οργανισμών «γίνεται ηλεκτρονικά, σε κοινό ασφαλές πλαίσιο ικανό να εγγυηθεί την εμπιστευτικότητα και την προστασία των ανταλλαγών δεδομένων». Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι, προκειμένου αυτό το «κοινό ασφαλές πλαίσιο» να καθοριστεί από τη Διοικητική Επιτροπή για το Συντονισμό των Κοινωνικών Συστημάτων⁽³⁾, θα πρέπει να ληφθούν δεόντως υπόψη οι συστάσεις που εκδίδονται από το πρόγραμμα IDABC⁽⁴⁾ (διαλειτουργική παροχή πανευρωπαϊκών υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στις δημόσιες διοικήσεις, τις επιχειρήσεις και τους πολίτες) σχετικά με τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας δεδομένων, και ιδίως τις σχετικές με την ασφάλεια της επεξεργασίας (άρθρο 17 της οδηγίας). Σε αυτή την προοπτική, ο ΕΕΠΔ επίσης συνιστά στις σχετικές εργασίες αυτής της Διοικητικής Επιτροπής να περιλαμβάνονται δεόντως ως σύμβουλοι εμπειρογνώμονες στην προστασία δεδομένων και την ασφάλεια.

(1) Ένα πρόσφατο παράδειγμα μπορεί να βρεθεί στην πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τη διοργάνωση και το περιεχόμενο των ανταλλαγών, μεταξύ των κρατών μελών, πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο (COM (2005) 690 τελικό). Το άρθρο 6 της πρότασης επιτρέπει στα υποκείμενα των δεδομένων να ασκήσουν το δικαίωμα πρόσβασης στα προσωπικά τους δεδομένα όχι μόνο απευθυνόμενα στην αρχή που ελέγχει τα δεδομένα, αλλά και μέσω της αρχής κράτους όπου κατοικούν. Περαιτέρω παραδείγματα μπορούν να βρεθούν επίσης στο σύστημα πληροφοριών του Σένγκεν.

(2) Γνώμη ΕΟΚΕ, σημείο 4.10.

(3) Την οποία προβλέπει το άρθρο 76 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004. Το άρθρο 4 της πρότασης αναφέρει ότι αυτή η Διοικητική Επιτροπή καθορίζει το μορφότυπο και τον τρόπο ανταλλαγής των δεδομένων.

(4) <http://ec.europa.eu/idabc/en/home>

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

41. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόταση αυτή στο βαθμό που αποσκοπεί να ευνοήσει την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών και να βελτιώσει το επίπεδο ζωής και τις συνθήκες απασχόλησης των πολιτών της ΕΕ που μετακινούνται εντός της Ένωσης. Πράγματι, ο συντονισμός της κοινωνικής ασφάλειας δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς την επεξεργασία και τη διαβίβαση διαφόρων ειδών προσωπικών δεδομένων, σε πολλές περιπτώσεις ευαίσθητης φύσεως.
42. Ωστόσο, είναι επίσης απαραίτητο αυτή η αυξημένη ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μεταξύ των εθνικών υπηρεσιών των κρατών μελών, ενόσω παρέχει καλύτερες συνθήκες ελεύθερης κυκλοφορίας των ατόμων, να εξασφαλίζει και ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των προσωπικών δεδομένων, και έτσι να εγγυάται ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα της ΕΕ.
43. Η πρόταση θα στηριχθεί στο εναρμονισμένο πλαίσιο προστασίας δεδομένων που καθορίζεται από τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, και ιδίως από την οδηγία 95/46/ΕΚ, και τους εθνικούς εκτελεστικούς νόμους. Ο ΕΕΠΔ είναι ευτυχής που η δυνατότητα εφαρμογής αυτού του πλαισίου προστασίας δεδομένων υπενθυμίζεται τόσο από το βασικό κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 όσο και από την πρόταση. Ωστόσο, κάποια ειδικά ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή των αρχών προστασίας δεδομένων στα πλαίσια του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας πρέπει να ρυθμιστούν περισσότερο, και ρητά.
44. Όσον αφορά την αρχή του περιορισμού του σκοπού, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η πρόταση συμμορφώνεται προς τις βασικές διατάξεις περί προστασίας δεδομένων που αφορούν τον περιορισμό του σκοπού. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι η απαγόρευση χρησιμοποίησης προσωπικών δεδομένων για άλλους λόγους πέραν της κοινωνικής ασφάλειας δεν θεσπίζεται ρητά στην πρόταση αλλά προκύπτει από την εφαρμοστέα νομοθεσία προστασίας δεδομένων, η οποία επιτρέπει εξαιρέσεις σε αυτή τη γενική αρχή μόνο σε ειδικές περιστάσεις και υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, ο νομοθέτης μπορεί να εξετάσει εάν στην πρόταση θα αναφερθεί συγκεκριμένα στους όρους υπό τους οποίους τα δεδομένα κοινωνικής ασφάλειας μπορούν να υποβληθούν σε επεξεργασία για διαφορετικό σκοπό.
45. Όσον αφορά την αναλογικότητα στα υπό επεξεργασία δεδομένα, τους αρμόδιους φορείς και τις περιόδους αποθήκευσης, ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι σε ένα τέτοιο σύνθετο σύστημα, με το οποίο τα προσωπικά δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία και διαβιβάζονται περαιτέρω μέσω ενός ασύμμετρου δικτύου οργανισμών, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να εξασφαλισθεί ότι τα προσωπικά δεδομένα υποβάλλονται σε επεξεργασία από τις αρμόδιες αρχές για μια αναλογική χρονική περίοδο, και να αποφευχθούν οι αλληλοεπικαλύψεις των βάσεων δεδομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπορούσαν να προστεθούν στην πρόταση περαιτέρω διευκρινίσεις για τις μορφές γνωστοποίησης και αποθήκευσης των δεδομένων.
46. Όσον αφορά τους νομικούς λόγους επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, ο ΕΕΠΔ, χωρίς να εισέλθει στις λεπτομέρειες των διάφορων συγκεκριμένων μηχανισμών που καθορίζει η πρόταση, συνιστά στο νομοθέτη της ΕΕ να μεριμνήσει ώστε κάθε προτεινόμενος μηχανισμός επεξεργασίας και γνωστοποίησης προσωπικών δεδομένων να βασίζεται σαφώς σε ειδική νομική υποχρέωση που θεσπίζεται άμεσα από την πρόταση ή σε άλλους νόμιμους λόγους επεξεργασίας σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8 της οδηγίας.
47. Όσον αφορά την πληροφόρηση των ασφαλισμένων, ο ΕΕΠΔ συνιστά στην πρόταση να υπάρχει ρητή αναφορά στην ανάγκη να παρέχονται στους ασφαλισμένους ειδικές και επαρκείς πληροφορίες για την επεξεργασία των προσωπικών τους δεδομένων.
48. Όσον αφορά τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων, ο ΕΕΠΔ εκφράζει ιδιαίτερη ικανοποίηση για το άρθρο 3.2 της πρότασης και προτείνει αυτή η διάταξη να συμπληρωθεί με μια ευρύτερη αναφορά στα δικαιώματα όλων των υποκειμένων των δεδομένων, περιλαμβανομένου του δικαιώματος αντίρρησης και των μέτρων προστασίας σχετικά με τις αυτοματοποιημένες ατομικές αποφάσεις. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη να διευκολύνει την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων σε ένα διασυννοριακό πλαίσιο, προβλέποντας ότι η αρμόδια αρχή που είναι σε άμεση επαφή με τον ασφαλισμένο θα ενεργεί ως μόνο κέντρο ελέγχου όχι μόνο όσον αφορά τις παροχές κοινωνικής ασφάλειας, αλλά και όσον αφορά όλα τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε σχέση με τις εν λόγω παροχές.

49. Όσον αφορά τα μέτρα ασφάλειας, ο ΕΕΠΔ συνιστά το «κοινό ασφαλές πλαίσιο» για τη γνωστοποίηση δεδομένων που θεσπίζεται από το άρθρο 4 της πρότασης να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις σχετικές συστάσεις σχετικά με την προστασία δεδομένων και την ασφάλεια της επεξεργασίας. Σε αυτό το πλαίσιο, σύμβουλοι εμπειρογνώμονες στην προστασία δεδομένων και την ασφάλεια πρέπει να μετέχουν δεόντως στις σχετικές εργασίες της αρμόδιας Διοικητικής Επιτροπής.

Βρυξέλλες, 6 Μαρτίου 2007.

Peter HUSTINX

Ευρωπαϊός Επόπτης Προσωπικών
Δεδομένων
